

Bijengezondheid

Gaat het slecht met bijen?

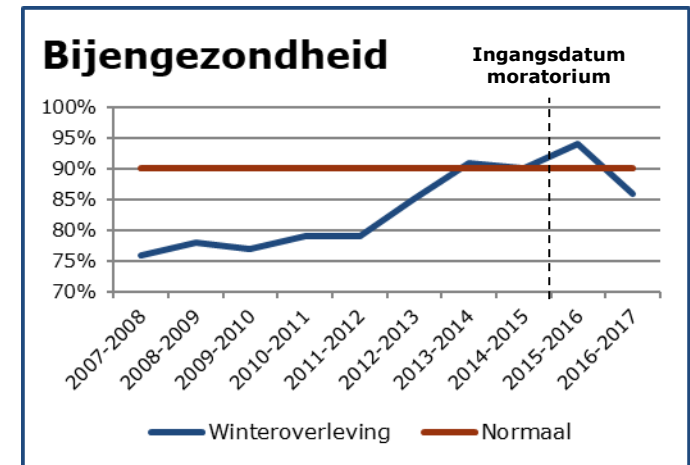
- Het is gebruikelijk dat tussen de 5 en de 10% van de bijenvolken de winter niet overleeft.
- Tussen 2007 en 2012 was er sprake van een duidelijk slechtere overwintering van bijenvolken.
- [Onderzoek door de WUR](#) en [EFSA](#) wijzen op vele mogelijke oorzaken.
- Omdat bijen insecten zijn, kunnen zij gevoelig zijn voor insecticiden in de landbouw.
- Na maatschappelijke ongerustheid over invloed van gewasbeschermingsmiddelen besloot de Europese Commissie tot een tijdelijk verbod van drie neonicotinoïden vanaf 2015.
- Uit [onderzoek van Oxford University](#) van maart 2014 bleek geen causaal verband tussen bijensterfte en het gebruik van neonicotinoïden:
  - ✓ Teruggang in bijensterfte begon vóór het wijdverbreide gebruik van neonicotinoïden
  - ✓ De zwakke geografische correlatie tussen het gebruik van neonicotinoïden en de teruggang in de bijenaantallen

Hoe worden gewasbeschermingsmiddelen getest?

- In de toelatingsbeoordeling van gewasbeschermingsmiddelen door het College voor de Toelating van Gewasbeschermingsmiddelen en Biociden (Ctgb) wordt gekeken naar het risico op directe sterfte van bijen, alsmede naar de mogelijke effecten op het foeragegedrag en de ontwikkeling van het bijenbroed (wintersterfte).
- Ook subletale effecten (indirecte doodsoorzaken) maken onderdeel uit van de bestaande beoordeling door het Ctgb.
- Blootstelling van bijen aan middelen kan worden geminimaliseerd door voorzorgsmaatregelen, bijvoorbeeld door bepaalde gewasbeschermingsmiddelen niet op bloeiende (voor bijen aantrekkelijke) gewassen te gebruiken. Daarmee wordt de kans verkleind dat bijen met het middel in aanraking komen.
- Deze voorzorgsmaatregelen zijn wettelijk verplicht. Ook zijn etiketten van middelen in enkele gevallen aangescherpt.

Wat wordt er gedaan om de bijengezondheid te verbeteren?

- Via een voorlichtingscampagne roept Nefyto, samen met LTO Nederland en Agrodís op om gewasbeschermingsmiddelen zorgvuldig toe te passen en bijen te beschermen. Zie de [voorlichtingsposter](#) en het [persbericht](#).
- [Verbeterde zaadcoating, beter voor bijen](#)
- In Nederland is het [Actieprogramma Bijengezondheid](#) ontwikkeld met 4 pijlers:
  - ✓ Ziektes en plagen
  - ✓ Voedselaanbod en biodiversiteit
  - ✓ Gewasbeschermingsmiddelen
  - ✓ Imkerpraktijk
- Het trainen van imkers en boeren.
- In de pijler voedselaanbod en biodiversiteit wordt de aanleg van bloemrijke akkerranden financieel gestimuleerd.
- Onder leiding van Naturalis wordt een meerjarige monitoring uitgevoerd naar de bijenwintersterfte in Nederland. Op verzoek van het ministerie van EZ biedt de industrie hiervoor financiële ondersteuning. Uit deze "[surveillance](#)" bleek dat er geen significante correlatie bestaat tussen de aanwezigheid van neonicotinoïden en wintersterfte van bijen.

Het overlevingspercentage van bijenvolken bedroeg in de winter van 2016-2017 86%. Een overlevingspercentage tussen de 90 en 95% wordt als normaal beschouwd.

Varroamijt:

Enkele conclusies uit het [German Bee Monitoring Project](#): "Er is geen twijfel dat de wereldwijde gezondheid van honingbijen in gevaar is, bedreigd door parasitaire mijten, schimmels, bacteriën, virussen, en ongedierte."...

"De belangrijkste oorzaak van overwinteringsproblemen van de honingbij is ongetwijfeld een plaag van de ectoparasitaire mijt *Varroa destructor* gevolgd door virale infecties."